

Csillik Péter: A magyar gazdaság teljesítménye 2011 - ben
ON THE PERFORMANCE OF THE HUNGARIAN ECONOMY IN 2011

EXECUTIVE SUMMARY

- In 2011 in Hungary, **GDP** rose by 1.7%, 0.1% faster than GDP in the EU-27. If EU-27 GDP growth rate is compared to gross government debt (of the previous year) one can assume that a high rate of government debt leads to the decrease of the growth rate. There is a stronger correlation between investment rate and GDP growth rate, but surprisingly, no correlation was found between export and growth rate based on 2011 figures.

- **Hungarian** export dynamics is significantly high. From 1990, the volume of the export grew with a 10.9% yearly average rate, and in 2011 the rate was 10.2%. In 2011 gross fixed capital formation decreased by HUF 100 billion (-5.4%) that contributed to a decrease in the pace of import and to a 10% surplus in foreign trade. Foreign trade balance of the period of 2003-2011 can be explained by the gross fixed capital formation rate. Investment rate under 23% was accompanied by a positive trade balance.

- Following a peak in 2005, **gross** fixed capital formation shows a continuous decrease. While the GDP in 2011 equals the 2005 level, the volume of the domestic investments in 2011 is about 80% of the volume of 2005. GDP can be well anticipated with a probability of 99% by applying export and investment rates.

- **The growth** finance relation is well known. The stock of loans (in real terms) for the G7 during the past 5 decades grew two times faster than GDP. In 2011, the stock of loans in Hungary decreased significantly in real terms (13%) within which household loans decreased by 14%, corporate loans by 12%.
- **The employment** rate for persons aged 15 to 74 years was almost constant over the past 12 years and is now extremely low. (The number of employed persons grew by 31 000 to 3812 thousands.) When comparing employment rates and per capita GDP between 2000 and 2010, a strong co-movement can be seen in 36 countries. Offshoot countries (US, Canada, Australia) and Scandinavian countries are characterized by a high employment rate, while in the Mediterranean and in most of the Post-socialist countries the employment rate is low, and Hungary is among the last three countries.
- **Hungarian** data show a strong relationship between the education level and the probability of finding a job. Each year spent in school increases the probability of finding a job with 4-5%.
- **Net average** earnings increased by 6% in nominal terms in 2011 and the inflation rate were 3.9%. Net earnings rose by 8% in the private sector and by 2% in the public sector. If the net average earnings is examined by sectors, we can see that the higher the earnings were in 2010, the higher the growth rate of earnings was in 2011, which can be a result of the flat-rate personal income tax.

- **Sales** of agricultural products rose by a modest 0.1% rate in 2011 within which a 6.3% decrease can be seen for crop products, and a 5.5% increase for animal products. GDP of the agricultural sector grew by 30% in 2011.
- **Industrial sales** grew by 1.5%, within which the sales of exported goods rose by 7.6% and domestic sales decreased by 5.1%. Observing the in-year dynamics, stagnation is seen for both exports and domestic sales.
- **Construction** industry decreased by a further 7.8% in 2011, albeit in-year dynamics indicate that it has reached its low point, approximately two thirds of its 2005 level.
- From the production side, the sectorial components of 2011 GDP growth are: agriculture 0.9%, industry 1.3%, construction industry -0.3%, services -0.3%, net taxes on products 0.1%.
- **To sum up:** now that gross fixed capital formation is decreasing, employment rate is stagnating and significantly low, government debt is at a high level and the stock of loans is shrinking, the probability of a positive trade balance based growth is low on a medium-term.

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

- 2011-ben a magyar GDP 1,7%-kal nőtt, 0,1%-ponttal gyorsabban, mint az EU-27, ha a GDP növekedési ütemét egybevetjük az (előző évi) bruttó államadóssággal az EU27-ben, azt látjuk, hogy a magas eladósodottság fékezőleg hat a növekedésre. Szorosabb összefüggést ad a beruházási ráta és a GDP ütem, míg meglepő módon nem mutatkozott kapcsolat az export- és a GDP ütem között 2011 adatai alapján.
- A magyar exportdinamika feltűnően magas, 1990. óta évente átlagosan 10,9%-kal bővül az export volumene, 2011-ben is 10,2%-kal bővült. A beruházások 100 Mrd HUF-fal (5,4%-kal) csökkentek 2012-ben, ez hozzájárult ahhoz, hogy az importütem mérséklődjön és a export-import egyenlege 2011-ben a GDP 10%-át is meghaladja. 2003-11 között a külkereskedelmi egyenleget jól magyarázza a bruttó felhalmozási ráta alakulása, 23% alatti felhalmozás pozitív egyenleggel járt.
- A beruházások a 2005 évi csúcshoz képest folyamatosan csökkennek, a hazai beruházások 2011. évi volumene a 2005. évnek kb. 80%-a, a 2011. évi export viszont a 2005. évnek 160%-a, miközben a 2011. évi GDP megegyezik a 2005. évvel. 1991-2011 közötti időszak GDP dinamikája az export és a beruházási dinamika felhasználásával 99% pontossággal előre jelezhető.
- A növekedés és a pénzügyi mélység kapcsolata jól ismert, a G7 esetén az elmúlt 50 évben a hitelállomány (reálértéken) kétszer olyan gyors ütemben nőtt, mint a GDP, a magyar hitelek reálértéken véve 2011 évben jelentősen (13 %- kal) csökkentek, ezen belül a vállalati hitelek 12%-kal, a háztartási hitelek 14%-kal.
- A foglalkoztatottsága a 15-74 éves korú népességnek az elmúlt 12 évben trendszerűen nem változott, 50%-os, rendkívül alacsony. (2012-ben 31 ezer fővel 3812 ezer főre nőtt a hazai foglalkoztatottak száma. Egybevetve 36 ország foglalkoztatottsági és GDP fejlettségi adatait a 2000 utáni évtizedre, láthatóan a nagyobb foglalkoztatottság és a magasabb fejlettség együtt járt, magas foglalkoztatottsággal bírtak az ún. offshootts (USA, Kanada, Ausztrália) országok, és a skandináv államok, alacsony

foglalkoztatottsággal a mediterrán államok és a poszt-szocialista országok jó része, Magyarország az utolsó három ország egyike volt.

- A magyar adatoknál jól érzékelhető a kapcsolat az elhelyezkedési esély és az iskolázottság között, minden év iskolai végzettség 4-5%-kal javítja az elhelyezkedési esélyeket.
- A nemzetgazdasági nettó átlagkeresetek – 3,9%-os infláció mellett - nominálisan 6%-kal emelkedtek 2011-ben, ezen belül a versenyszférában 8%-kal, a költségvetésiben 2%-kal emelkedtek a keresetek. Ágazatok szerint vizsgálva azt találjuk, hogy minél magasabb voltak a keresetek 2010-ben, annál jobban nőttek 2011-ben, ami összefügghet az 1 kulcsossá tett személyi jövedelemadóval.
- A mezőgazdasági termékek felvásárlása 2011-ben minimális mértékben (0,1%-ponttal) emelkedtek, a növénytermesztésben 6,3%-kal csökkentek, az állatoknál 5,5%-kal nőttek. A mezőgazdasági GDP kb. 30 %- kal nőtt 2011-ben.
- Az ipar értékesítése 1,5%-kal bővült, az exportcikkéké 7,6%-kal nőtt, a belföldi termelése 5,1%-kal csökkent. Éven belüli dinamikát vizsgálva láthatóan mind a két értékesítési volumen stagnált.
- Az építőipar 2011-ben további 7,8%-kal csökkent, ugyanakkor az éven belüli dinamika arra utal, hogy az építőipar már elérte mélypontját, ami nagyjából a 2/3-án van a 2005 évi szintnek.
- Termelési oldalról számba véve a 2011-es 1,7%-os GDP növekedésből a mezőgazdaság +0,9%-ot, az ipar +1,3%-ot, az építőipar –0,3%-ot, a szolgáltatások –0,3%-ot, a termékadók egyenlege +0,1%-ot magyaráz.
- Összességében: csökkenő beruházás, kiugróan alacsony szintű, stagnáló foglalkoztatottság, magas államadósság, zsugorodó hitelállomány mellett a pozitív külkereskedelmi egyenlegre épülő növekedés esélyei középtávon is csekélyek.

A MAGYAR GAZDASÁGI TELJESÍTMÉNYE 2011-BEN

A magyar GDP 1,7%-kal nőtt 2011-ben, ezt az ütemet megvizsgáljuk néhány EU-s adat (GDP növekedés, eladósodottság, beruházás, export) figyelembevételével, majd rátérünk a hazai GDP-nek előbb erőforrások, majd ágazatok szerinti vizsgálatára. A megközelítésben a szokottnál gyakrabban alkalmaztuk a több évtizedes adatsorok elemzését, ha az segít az információk közötti jobb eligazodásban.

1. táblázat GDP arányos bruttó adósság 2010-ben , GDP ütem 2011-ben az EU-ban

	GDP ARÁNYOS BRUTTÓ ADÓSSÁG, 2010-BEN	GDP ÉVES NÖVEKEDÉS 2011-BEN
Észtország	6,7	107,6
Litvánia	38,0	105,9
Lettország	44,7	105,4
Lengyelország	54,9	104,4
Svédország	39,7	104,0
Szlovákia	41,0	103,3
Ausztria	71,8	103,2
Németország	83,2	103,0
Finnország	48,3	102,9
Románia	31,0	102,4
Málta	69,0	102,1
Belgium	96,2	101,9
Bulgária	16,3	101,8
Csehország	37,6	101,7
Magyarország	81,3	101,7
Franciaország	82,3	101,7
Európai Unió–27	80,2	101,6
Luxemburg	19,1	101,5
Eurózóna–17	85,4	101,5
Hollandia	62,9	101,2
Dánia	43,7	101,1
Írország	94,9	101,0
Egyesült Királyság	79,9	100,8
Spanyolország	61,0	100,7
Ciprus	61,5	100,5
Olaszország	118,4	100,4
Szlovénia	38,8	99,9
Portugália	93,3	98,7
Görögország	144,9	93,1

Forrás: KSH

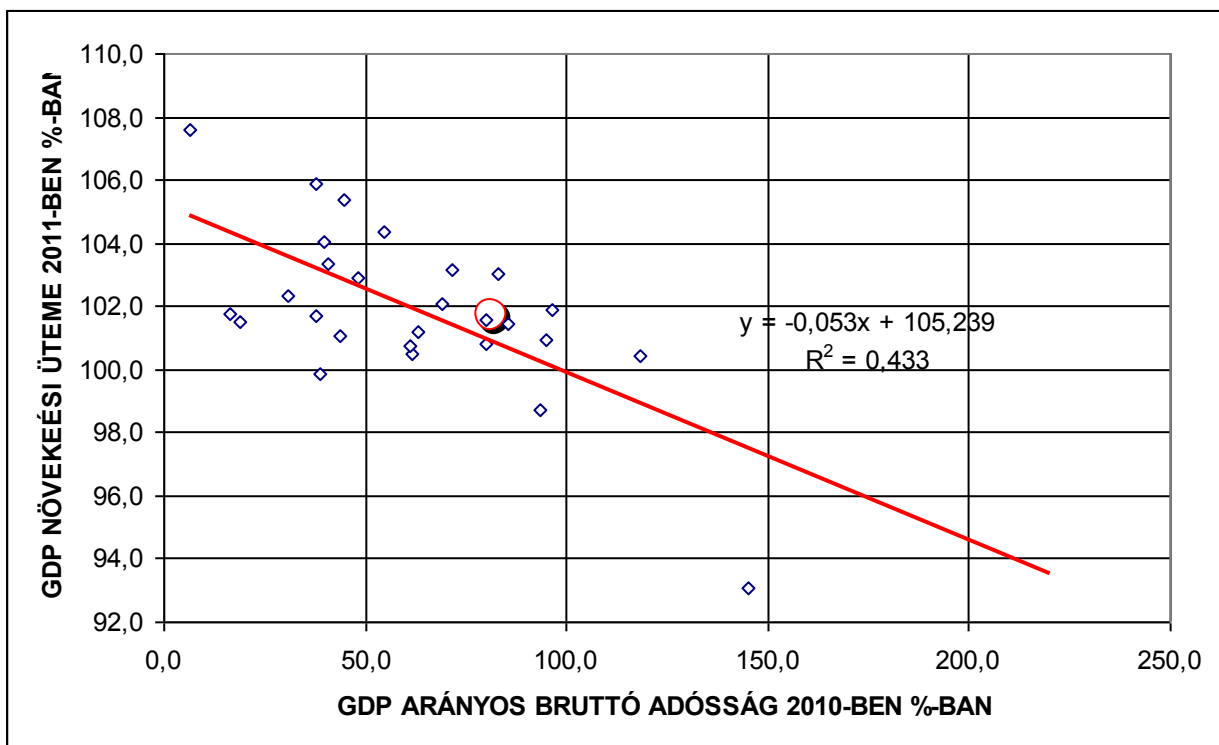
A GDP ütemek a jobboldali oszlopban találhatóak, az országok ennek csökkenő ütemében kerültek feltüntetésre. Kezdjük alulról a vizsgálódást:

- Jellemzőjük, hogy az 1%-os ütemet egyikük sem haladta meg. A problémás PIIGS országok (Portugália, Írország, Olaszország, Görögország, Spanyolország) mind a tábla végén szerepelnek, az utolsó nyolc helyezettből 5 a PIIGS-hez tartozik. Rossz helyezést ért még el Szlovénia, Ciprus, U.K.
- A következő nyolc ország 1-2%-os ütemet ért el. Ezek a Benelux államok, Dánia, Franciaország, Magyarország, Bulgária, Csehország.

- 2%-felett 11 ország végzett, élen a három balti ország (Észtország, Litvánia, Lettország), ebben a szakaszban található két skandináv (Svédország és Finnország) valamint Lengyelország, Szlovákia, Románia, továbbá Németország, Ausztria, Málta.

Ha földrajzilag akarnánk a sorrendet jellemezni, akkor észak-keletről dél-nyugati irányban lassult az európai gazdaság. Egy közgazdaságilag helytállóbb magyarázat, ha az eladósodottsággal hozzuk összefüggésbe a növekedési ütemeket. Az EU országok összességére gyenge - közepes összefüggésként kapjuk, hogy 100% GDP arányos bruttó államadósság felett leáll a növekedés. A PIIGS országok jellemzően 90% feletti adóssággal bírtak (kivételem Spanyolország), míg a PIIGS-en kívül 90% feletti értéke csak Belgiumnak volt. A leggyorsabban növekvő hat ország esetén a fajlagos adósságállomány 55% alatti volt.

1. ábra GDP arányos bruttó adósság 2010-ben , GDP ütem 2011-ben az EU-ban

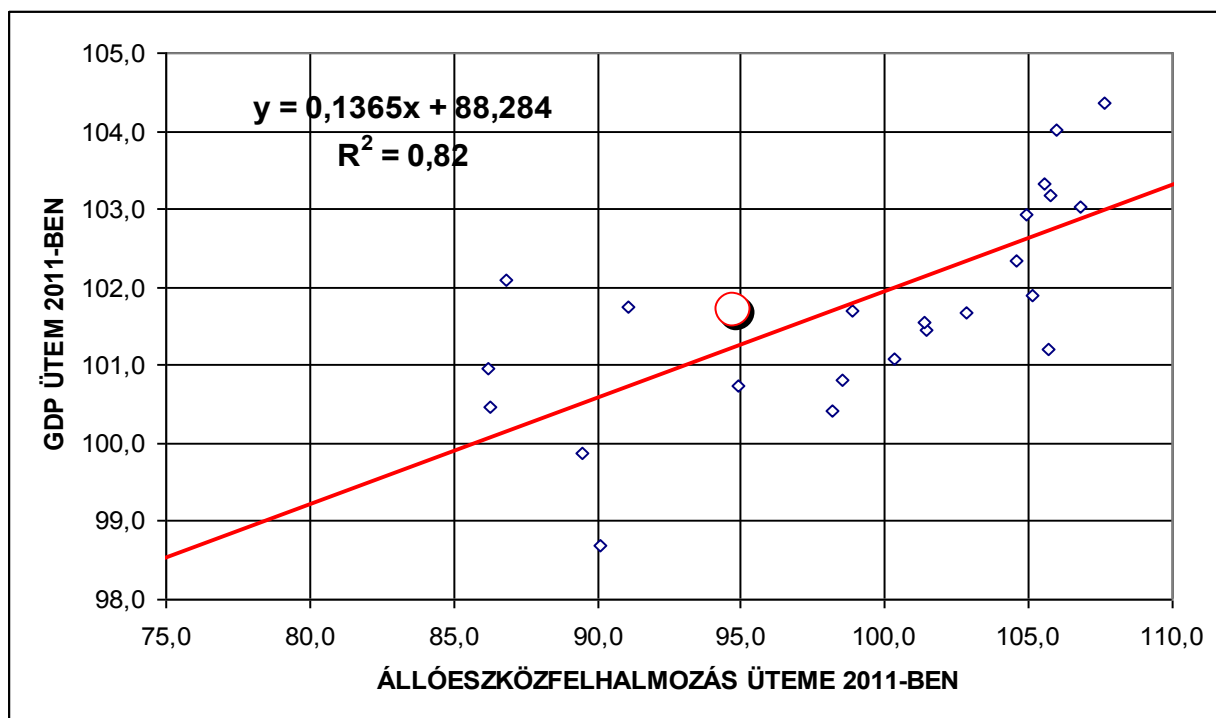

Forrás: KSH

Ebben az összefüggésben Magyarország az EU-27 átlagánál valamelyest (1,1%-ponttal) eladósodottabb volt 2010-ben, ezzel együtt is 0,1%-ponttal gyorsabb, 1,7%-os növekedést mutatott fel 2011-ben. Az ábrán nagy piros kör jelzi Magyarországot, felette van a piros trend vonalnak, amely egybeveti az adósságot és a növekedést.

A beruházások 2011-es alakulása erős kapcsolatot mutat a GDP ütemmel, ha Görögországot kihagyjuk az ábrából. A bruttó felhalmozás ütemében a baltikumi gazdaságok mutattak erőt, mindegyikük 20% feletti ütemet produkált. 12 országban esett vissza a beruházás, ebből az öt PIIGS-en kívül Ciprus, Málta, Szlovénia, Magyarország (-5,2%) Bulgária, Csehország, U.K. A magyar adatok ismét a trendvonal felett helyezkednek el, vagyis jelentős beruházás csökkenést kombináltak átlagos GDP növekedéssel. Az ábrán (amiből Görögországot kihagytuk) a piros kör mutatja Magyarország helyzetét

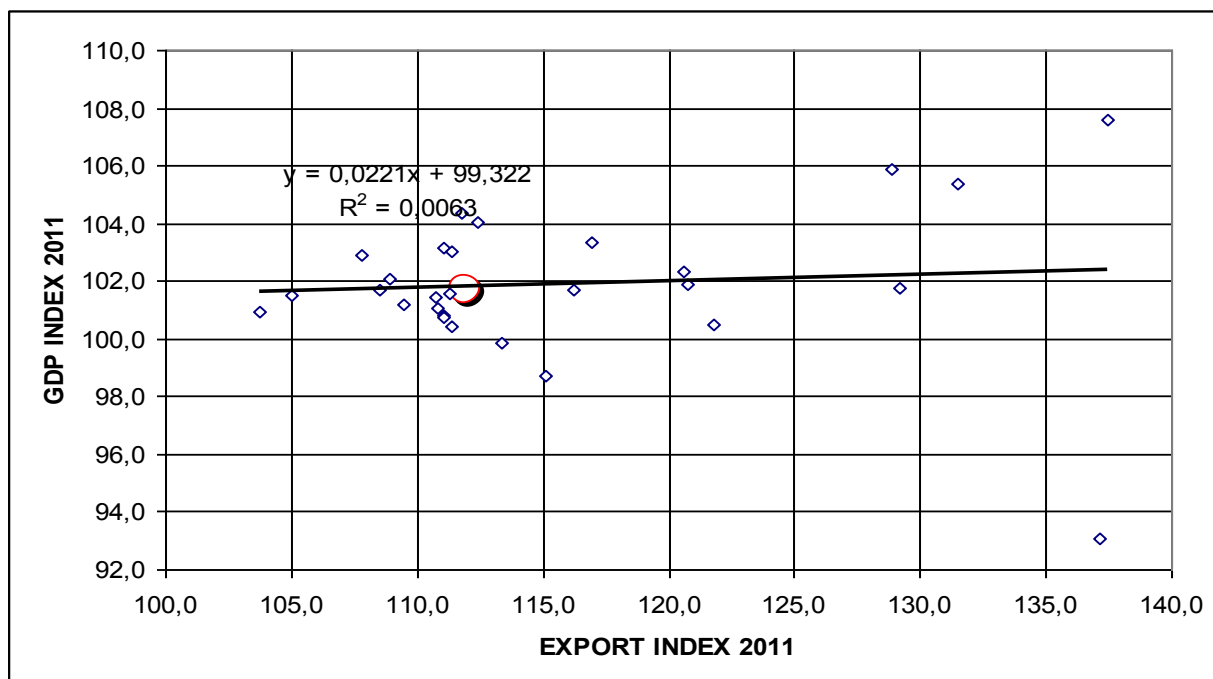
2. ábra Beruházás üteme és a GDP ütem 2011-ben az EU-ban

Forrás: KSH

Ha nem a beruházás volt a magyar gazdaság húzóereje 2011-ben, akkor talán az export volt. Bár közlöm az ábrát, kapcsolat nem fedezhető fel az exportütem és a GDP ütem között.

3. ábra Export üteme és a GDP ütem 2011-ben az EU-ban

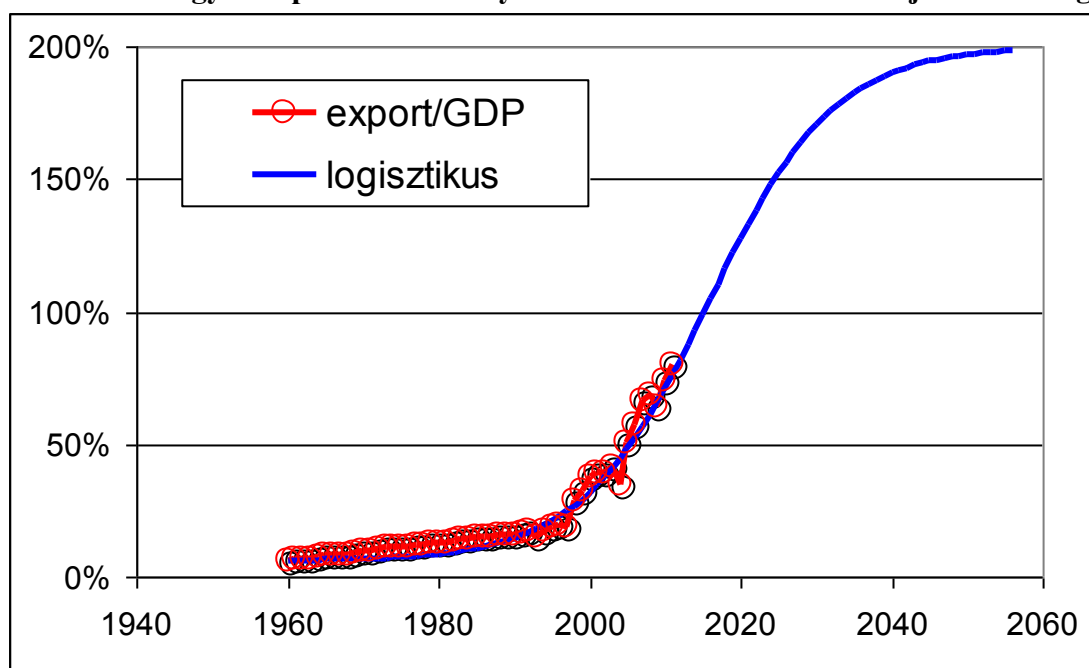
Forrás: KSH

Az eddigiek úgy összegezhetőek, hogy a válság 2008-as kitörése után három évvel, azaz 2011-ben az EU 1,6%-os növekedése nem sokkal maradt el az előző évtizedek átlagos ütemétől, a magyar gazdaság 1,7%-os GDP üteme 0,1%-ponttal volt magasabb az EU átlagánál. Az országok magasabb növekedését magyarázza az, hogy mennyire adósodott el az állam (nagy adósság mellett kisebb a növekedés esélye), hogy a beruházások miként növekedtek, de nem magyarázza (az import figyelmen kívül hagyásakor) az export üteme. A növekedés 2011-es mintázatát a baltikumi és északi országok magas növekedés, kicsiny államadósság és nagy beruházási ütem egyfelől, a főként mediterrán PIIGS országok nagy eladósodottsága, visszaeső beruházása, szerény növekedése jellemezte. E két véglet között volt a kontinens nagyobbik középső része, csaknem mindenben átlag közeli értékeket hoztak.

A magyar gazdaság ugyanakkor az export alapú növekedés országa, vizsgáljuk meg hosszabb idősor alapján az export/GDP alakulását.

4. ábra A magyar export/GDP arány alakulása 1960-2011 és előrejelzés 2060-ig.

Forrás: KSH és szakértői becslés

A tényadatok piros körökkel látszanak, a logisztikus görbe kék vonal. Az export/GDP arány eleinte lassan nőtt, 1961-1991 közötti 30 évben a GDP kb 2,5-szeresére nőtt ($69\%/27\%=2,56$) éppúgy, mint az export/GDP arány ($16,85\%/6,70\%=2,51$). Később az export/GDP arány jóval gyorsabban nőtt, mint a GDP. 1991-2001 között a GDP 1,21-szeresére nőtt, az export/GDP pedig 2,32-szeresre. 2001 utáni évtizedben a GDP gyakorlatilag nem lassult, 1,19 szeresre nőtt, míg az export/GDP arány 2,04-szeresre nőtt. Röviden: 1961-1991 között a GDP és az export/GDP növekedési üteme kb. megegyezett, az export/GDP növekmény a GDP növekmény 98%-a volt, 1991-2001 között ez az arány 192%-ra nőtt, majd 2001-2011 között 171%-ra lassult. Ennek az aránynak az értelme az, hogy az export növekedése a GDP –hez képest a későbbiekben várhatóan lassulni fog. Megkíséreltük az export/GDP adatokat logisztikus pályával előre jelezni. Félévszázados adatillesztés mellett legvalószínűbbnek az az eredmény látszik, hogy az az export/GDP 2060-ig 200%-ra nő, majd megáll, onnét a GDP és az export azonos ütemben nő, nem úgy, mint 1960-1990 között, amikor a GDP és az export/GDP is azonos ütemben nőtt, várakozásunk szerint 2060 után az export/GDP nem nő

tovább, hanem a GDP és az export nő azonos ütemben.. (Még egy félreérthető momentum: mivel az export bruttó mutató, szemben az anyagmentes GDP mutatóval, így nincs okunk arra gyanakodni, hogy 100% lenne az export/GDP mutató felső értéke. Néhány országban már ma is meghaladta az export/GDP érték a 100 % - ot.)

2. táblázat GDP a 2011 végi volumen arányában, és az export/GDP arány alakulása

	GDP	export/GDP
1961	27%	6,70%
1971	46%	9,63%
1981	73%	12,99%
1991	69%	16,85%
2001	84%	39,14%
2011	100%	80,00%

Forrás: KSH és szakértői becslés

[Tágabban vizsgálva a kérdést, feltehetően van egy elméleti határa az import/GDP alakulásának bármely ország esetén, ami azzal kapcsolatos, hogy: a) a fogyasztók Y jövedelem növekedésével nem ugyanabból a termékből akarnak sokat, hanem sokféleből eleget vásárolni, így a keresett termékfélék száma nő, miközben b) a termelés általános költsége a hatékony üzemméret mellett növekvő, és a közvetlen költség csökkenő. E két tényező hatása így illusztrálható: Ad a) Ahhoz, hogy meghatározzuk a keresett fogyasztási termékfélék N számát, U hasznossági függvényt tételezünk fel. $U=N \cdot \ln(Y/N) \Rightarrow \max!$, amiből $N=Y/e$, és az azonos típusú fogyasztási termékekre eső GDP éppen $Y/N=e$. Ad b) A termék átlagköltsége q sorozatnagyságú termék esetén A általános és b közvetlen költség esetén $A/q+bq$, aminek minimális értéke $q=(A/b)^{1/2}$. Ha figyelembe vesszük, hogy az általános költségek adott o kezdőévhez képest a jövedelemmel együtt növekednek $A=A_0Y$ és a közvetlen költségek csökkennek $b=b_0/Y$, akkor $q=Y(A_0/b_0)^{1/2}$. Ha az adott országban gyártott termékfélék száma $Q=Y/q=[1/(A_0/b_0)^{1/2}]$, akkor a hazai termékfélékre eső GDP Y/Q . Ha az import/GDP arány annak függvényében változik, hogy átlagosan milyen az egy termékfélére jutó GDP, akkor azok harmonikus átlagát kell vegyük, így a fogyasztott és a gyártott termékfélék átlagára jutó $GDP=\{1/(1/e+[...]/Y)\}$, amit átrendezve és $e*[...]=Z$ jelölést bevezetve kapjuk, hogy $IMP/GDP=e/(1+Z/Y)$. (Mivel a GDP növekedésével a gyártott termékfélék száma egyáltalán nem tart lépést, míg a kereslet Y-nal egyenes arányban alakul, így az importhányadnak olyan mértékben kell növekednie, ahogy a termékfélére jutó GDP emelkedik.) A fenti alakból láthatóan a gazdaság nyitottsága olyan logisztikus függvény, ahol a nyitottság kezdetben közel 0, majd végül $e=2,718$ lesz, a nyitottság ütemét így a hazai földrajzi, demográfiai, intézményi jellemzőket tükröző Z értéke és Y üteme szabályozza.]

A 4-es ábra ezt az összefüggést mutatta hazai adatok felhasználásával, szükségképpen a tervgazdaság adatsorait használva 1960-1990 között. A viszonylag alacsony plafon (2,7 helyett 2,0) részben talán ennek is betudható.

Nézzük most meg az export aktívum súlyát a 2011-es GDP-ben. Megkíséreltem a KSH adatokból kiszűrni, hogy a 2011-es 1,7%-os GDP növekmény milyen elemekből tevődik össze. Ennek érdekében vettem a fontosabb összetevő tételek 2011. évi növekedési ütemét illetve a 2010 évi részarányukat a GDP-ben, majd ezeket összeszoroztam és az eredményt összeadtam, ami 2,05%-os ütemet adott szemben az 1,69%-os tényleges ütemmel. A GDP összetevőket így a magasabb becsléshez arányosítva nyertük, hogy a közösségi fogyasztás + bruttó felhalmozás együtt -0,6%-os ütemcsökkenést magyaráz, ami a háztartási fogyasztói kiadások+természetbeni juttatások +0,07%-os ütemével együtt -0,53% a belső tételek

növekedési hatása a GDP-re, míg a tényleges növekedést az export-import egyenlegének 2,57%-os hatása adta. Röviden: a 2011-es GDP növekedés abból származott, hogy közel egyharmaddal nőtt a 8%-os súlyarányú külkereskedelmi egyenleg, a növekményt egyötödével csökkentették a belső tételek, különösen az, hogy 100 mrd HUF-fal csökkent a bruttó felhalmozás.

3. táblázat GDP felhasználási oldalról 2005 évi árakon

	2007	2008	2009	2010	2011	súly 2010	2011/2010	súly*ütem
Háztartások fogyasztási kiadása	12 089 199	12 021 623	11 250 477	11 012 008	11 014 699	50,50%	0,02%	0,01%
Természetbeni társadalmi juttatás a kormányzattól	2 588 460	2 645 553	2 554 977	2 429 883	2 442 993	11,14%	0,54%	0,06%
Természetbeni társadalmi juttatás a háztartásokat segítő non-profit intézményektől	345 225	327 236	327 151	314 570	313 498	1,44%	-0,34%	0,00%
Közösségi fogyasztás	2 187 455	2 182 330	2 239 525	2 265 085	2 235 284	10,39%	-1,32%	-0,14%
Bruttó felhalmozás	5 304 393	5 500 557	3 883 579	4 130 634	4 031 769	18,94%	-2,42%	-0,46%
export - import Egyenleg	415 636	478 385	1 361 208	1 815 760	2 377 105	8,33%	30,92%	2,57%
Bruttó hazai termék (GDP) összesen	22 902 610	23 107 394	21 536 409	21 807 370	22 176 334	100,00%	1,69%	2,05%

Forrás: KSH és szakértői becslés

Kérdés: a 2011 évi magyar külkereskedelmi aktívum hányad része származik exportnövekményből vagy importcsökkenésből, és ez utóbbi magyarázható-e a beruházások visszaesésével? Ehhez az előző táblát kiegészítjük két sorral. (A 2011-es GDP kerekítés miatt eltér a két táblázatban kb. 1,5 ezrelékkal.) A GDP összetevők értéke utáni két sor a becsült import, majd ennek segítségével a becsült egyenleg. Import becsléséhez használt függvény = $0,712 \cdot \text{export} + \text{bruttó felhalmozás}$. Az így kapott értékek elég jó ($R^2=99,92\%$), szinte tökéletes becslését adták a tényleges importnak. Ebből következően az egyenleg 2011 évi 560 mrd HUF-os növekményének döntő része az export kb 2000 mrd HUF-os növekedéséből, kisebb része a bruttó felhalmozás 100 mrd HUF-os csökkenése miatti importcsökkenésből származik. Ha a bruttó felhalmozás 2007-11 között nem csökkent volna 1200 mrd HUF-fal, akkor az export 3500 mrd HUF-os növekedése mellett a 2000 mrd HUF-os egyenlegjavulásnak nagyjából a fele realizálódott volna.

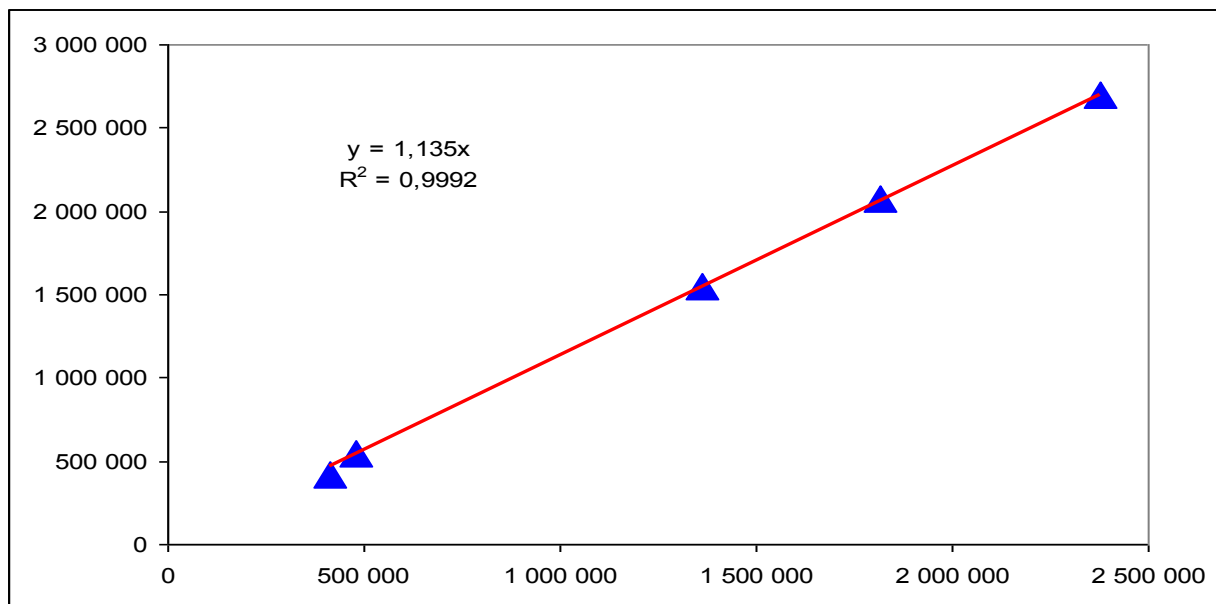
4. táblázat 2005 évi árakon a GDP felhasználási oldalról, import és egyenleg becslése

	2007	2008	2009	2010	2011
Háztartások fogyasztási kiadása	12 089 199	12 021 623	11 250 477	11 012 008	11 014 699
Természetbeni társadalmi juttatás a kormányzattól	2 588 460	2 645 553	2 554 977	2 429 883	2 442 993
Természetbeni társadalmi juttatás a háztartásokat segítő non-profit intézményektől	345 225	327 236	327 151	314 570	313 498
Háztartások tényleges fogyasztása	15 022 540	14 994 511	14 134 241	13 757 368	13 771 878
Közösségi fogyasztás	2 187 455	2 182 330	2 239 525	2 265 085	2 235 284
Végső fogyasztás összesen	17 207 006	17 173 825	16 378 800	16 027 062	16 011 649
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	5 069 931	5 217 924	4 645 013	4 195 981	3 967 479
Készletváltozás	x	x	x	x	x
Bruttó felhalmozás	5 304 393	5 500 557	3 883 579	4 130 634	4 031 769
Belföldi felhasználás	22 511 309	22 666 142	20 289 224	20 178 910	20 068 261
Export	19 874 413	21 001 026	18 852 791	21 547 757	23 355 317
Import	19 458 778	20 522 641	17 491 583	19 731 998	20 978 212
Egyenleg	415 636	478 385	1 361 208	1 815 760	2 377 105
Bruttó hazai termék (GDP) összesen	22 902 610	23 107 394	21 536 409	21 807 370	22 208 045
$0,712 \cdot \text{export} + \text{bruttó felhalmozás}$	19 454 975	20 453 288	17 306 766	19 472 637	20 660 755
számított egyenleg	419 438	547 738	1 546 025	2 075 120	2 694 562

Forrás: KSH és szakértői becslés

Az a típusú GDP növekedés, ami a külkereskedelmi aktívum növekedést a beruházások zsugorodása mellett éri el, már középtávon sem fenntartható. Az állóeszközök hiánya miatt a további export csak úgy valósulhatna meg, ha a belföldi célú termelés markánsan visszaesne. A belföldi felhasználás (fogyasztás és beruházás) csökkentésére alapozott export offenzíva bármely országban egy idő után kifulladásra kerül, emberek – anyagok - gépek csökkenése mellett nem lehet fenntartható növekedést elérni, és az államadósság csökkentésének sem ez a jó útja.

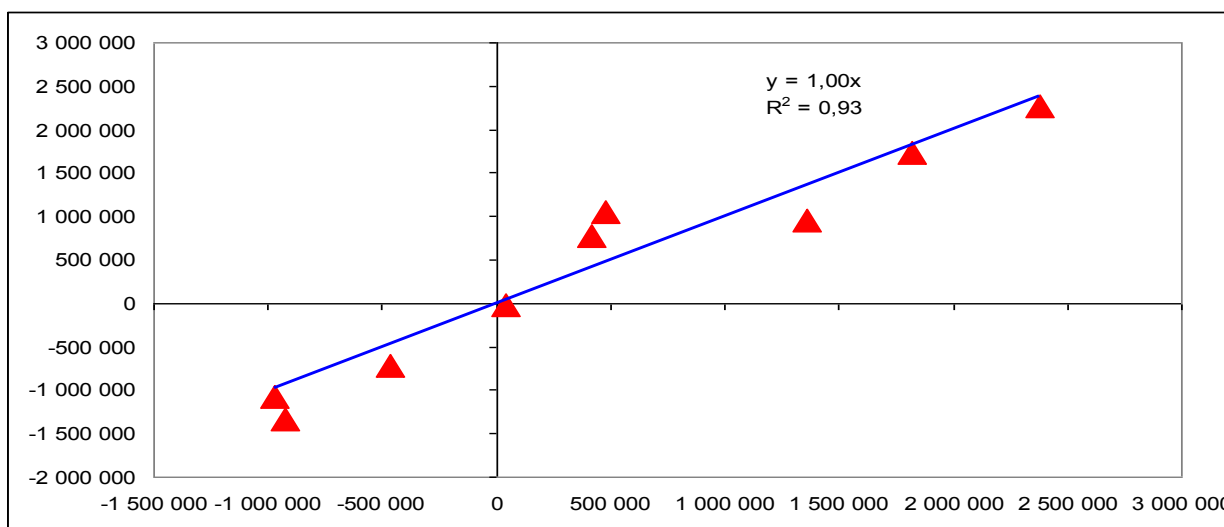
5. ábra A magyar tényleges és becsült import alakulása 2007-11-ben

Forrás: KSH és szakértői becslés

Időben kicsit visszamenve is megnézzük a külkereskedelmi egyenleg alakulást, ehhez az importot az előbbihez hasonló módon becsüljük ($\text{import} = 0,72 \cdot \text{export} + 0,21 \cdot \text{belföldi felhasználás}$), és egybevetjük a tényekkel. Az egyenleget 93%-os pontossággal jósolhatjuk be 2003-2011 között. Röviden, ha a belföldi felhasználás nőtt, akkor az egyenleg csökkent.

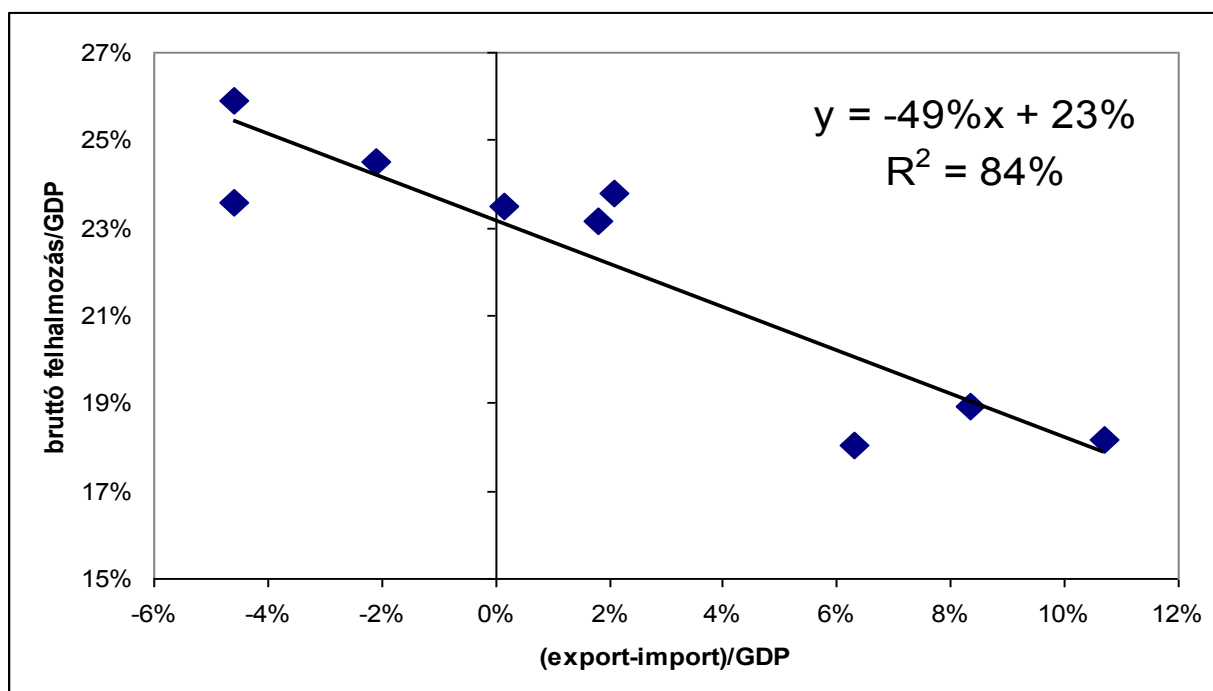
6. ábra A magyar tényleges és számított külkereskedelmi egyenlege 2003-11-ben

Forrás: KSH és szakértői becslés

Ugyanezt az összefüggést megvizsgáljuk úgy, hogy a GDP arányos egyenleg függvényében ábrázoljuk a felhalmozási rátát, minél jobb az egyenleg, annál kisebb a felhalmozási ráta

7. ábra A GDP arányos külkereskedelmi egyenleg és a felhalmozási ráta 2003-11-ben

Forrás: KSH és szakértői becslés

5. táblázat Felhalmozás-, az egyenleg változás, GDP ütem 2004-2011-ben (mrd HUF, %)

	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
felhalmozásváltozás	713 863	-85 489	-15 848	-82 158	196 164	-1 616 978	247 055	-98 865
egyenlegváltozás	-44762	508615	501059	378485	62749	882823	454552	561345
felhalmozásv+egyenlegv	669 101	423 126	485 211	296 327	258 913	-734 155	701 607	462 480
(felhalm.v.+egyenleg.v.)/GDPelőző év	3,30%	2,00%	2,20%	1,29%	1,13%	-3,18%	3,26%	2,12%
egyéb tényezők	1,27%	2,15%	1,76%	-1,38%	-0,24%	-3,62%	-2,00%	-0,28%
GDP növekedés	4,58%	4,14%	3,96%	-0,08%	0,89%	-6,80%	1,26%	1,84%

Forrás: KSH és szakértői becslés

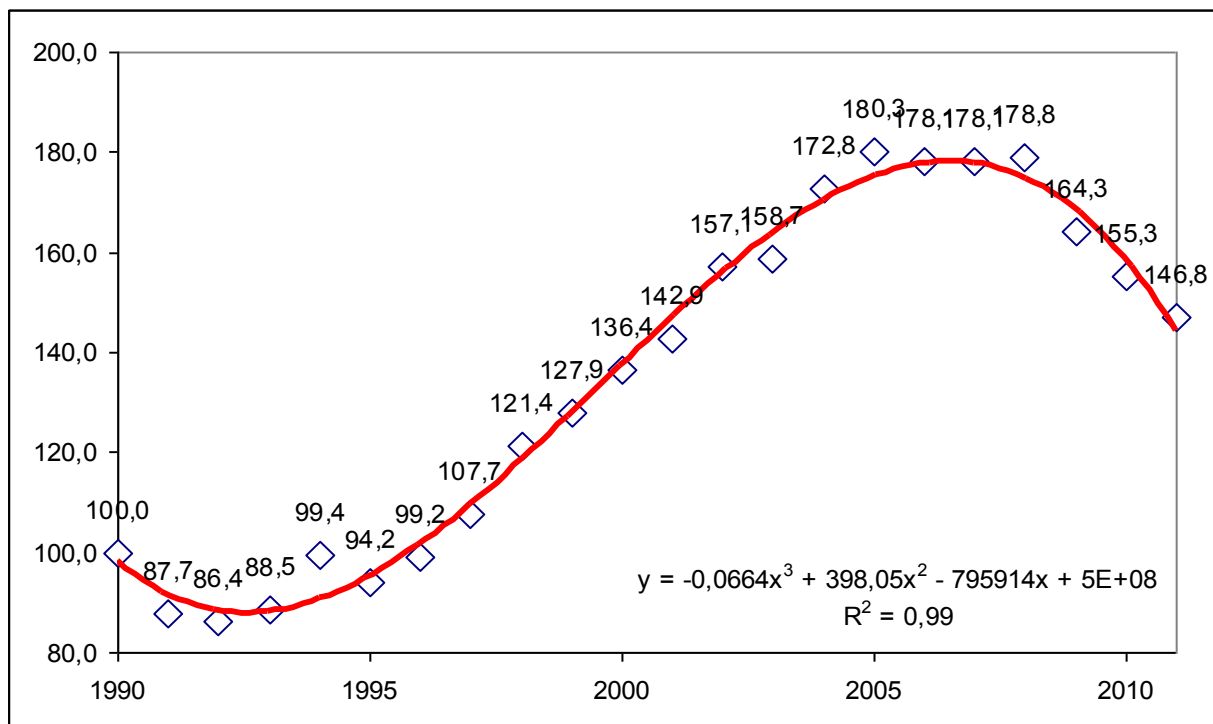
Táblázatba helyeztük a felhalmozás és az egyenleg változását, ezek összegét és arányát az előző évi GDP-hez képest, valamint a GDP ütemváltozását. Azt látjuk, hogy 2007 óta a GDP üteme kisebb, mint amit a felhalmozás + külkereskedelmi egyenleg együttesen indokol.

Vagyis a beruházás visszaesése és a hozzá is kapcsolódó import ütem lassulás mellett létrejön ugyan egyfajta GDP növekedés, de a csökkenő tőkeállomány mellett előbb – utóbb a GDP is csökkenésnek indul. Nehéz megválaszolni, hogy a növekvő GDP és csökkenő belföldi felhasználás pontosan milyen tételekben manifesztálódik, (külföldi vállalatok tőke kivonása, magyar háztartások külföldi (betétben, értékpapírban) megtakarítása, egyebek).

(Jelentősen módosítja a 2011. évi beruházások megítélését az a tény, amíg az építési beruházások nagyon erősen csökkentek, addig a gépberuházások 8,8%-kal nőttek. Akár a növekedés egésze is származhatott a kecskeméti Mercedes beruházásából, de így is jelentős, hogy még ezt leszámítva sem csökkent a gépberuházások volumene.)

A **beruházások** változása meghatározó jelentőségű a GDP alakulása szempontjából, a beruházások és az export alakulása szinte teljes mértékben meghatározza a GDP alakulását, ezen belül a beruházásoknak 2-szeres a súlyuk az exporthoz képest.

8. ábra Nemzetgazdasági beruházások volumenindexe 1990-2011 (1990=100)

Forrás : KSH

A beruházások már hatodik éve csökkennek, Míg 1993-2006 között a beruházások volumene nagyjából megduplázódott, azóta erősen csökken, a 2011 évi volumen a 2005 évinek 81,4%-a.

Egyszerű termelési függvényt készíthető a beruházás (B) és export (E) adatsorokból. Ha a GDP (Y) értékére vagyunk kíváncsiak, akkor a beruházás és export adatsorából 99%-os biztonsággal elő tudjuk azt állítani, (a beruházási volument 2/3 kitevővel, az export volument 1/3 kitevővel vesszük), ezzel az elmúlt 22 évre megfelelően becsülhetjük a magyar GDP-t. Röviden: a beruházások a jövedelemtermelés kulcstényezői, ha a beruházások mérséklődnek, akkor ideig – óráig a GDP még a külkereskedelmi egyenlegnek megfelelően növekedhetnek, majd a gazdaság zsugorodásnak indul. A beruházás és az export egyaránt a növekedés kulcstényezői.

6. táblázat A magyar GDP becslése a beruházás és az export volumenével 1991-2011

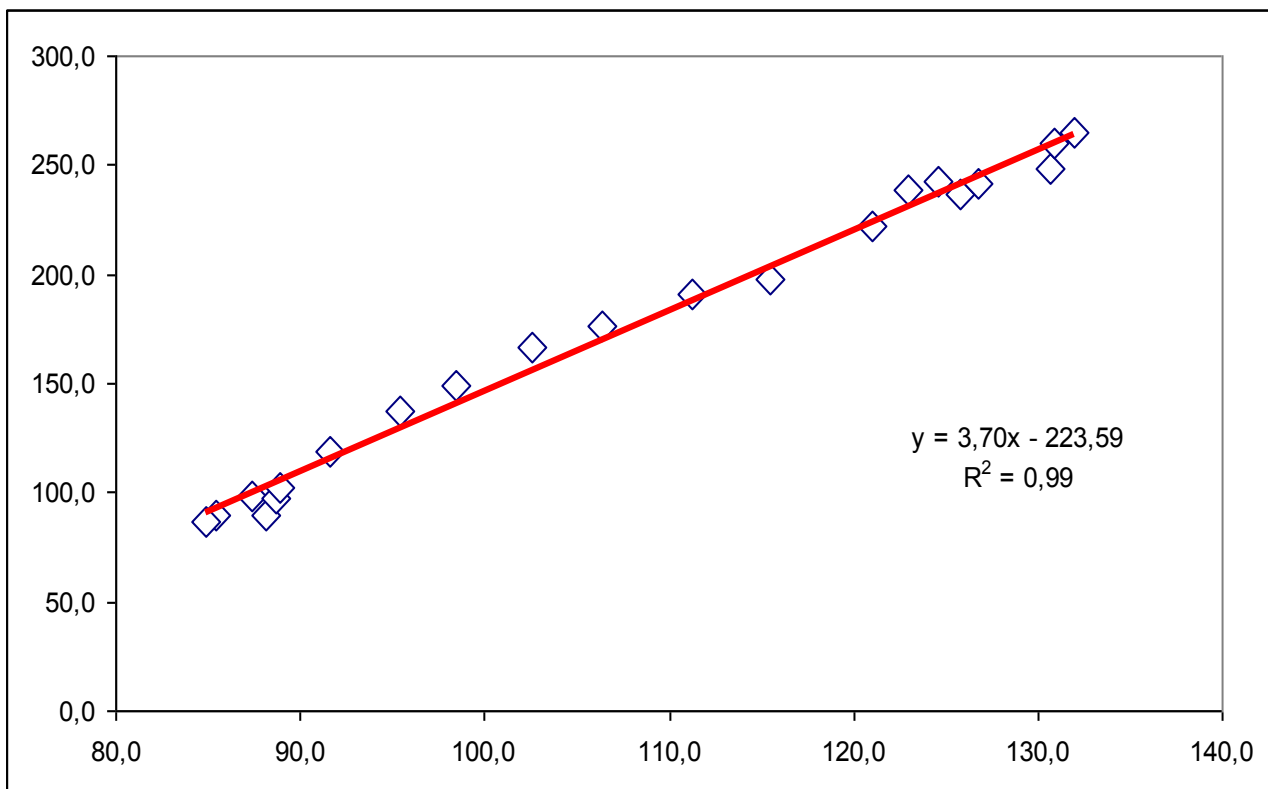
	B= beruházás	E=export	Y=GDP	$B^{2/3} \cdot E^{1/3} = 3,7Y - 224$
1990	100,0	100,0	100,0	100,0
1991	87,7	94,8	88,1	90,0
1992	86,4	95,9	85,4	89,5
1993	88,5	83,2	84,9	86,7
1994	99,4	97,2	87,4	98,6
1995	94,2	105,4	88,7	97,8
1996	99,2	110,2	88,9	102,7

1997	107,7	143,1	91,6	118,4
1998	121,4	175,3	95,4	137,2
1999	127,9	203,3	98,4	149,3
2000	136,4	247,4	102,6	166,4
2001	142,9	266,6	106,4	175,9
2002	157,1	282,4	111,2	191,0
2003	158,7	308,2	115,5	198,0
2004	172,8	364,9	121,0	221,7
2005	180,3	406,9	125,8	236,5
2006	178,1	480,1	130,7	247,9
2007	178,1	556,0	130,9	260,3
2008	178,8	579,4	132,0	264,6
2009	164,3	505,8	123,0	239,0
2010	155,3	591,3	124,6	242,5
2011	146,8	651,6	126,7	241,3

Forrás : KSH és szakértői becslés

A táblázat első négy oszlopa KSH adat, az utolsó oszlop úgy készült, hogy a beruházási értékeket 2/3-ra, az export értékeket pedig 1/3-ra emeltük. (Ha az utolsó oszlop minden tagjához 224-et hozzáadok, majd az eredményt 3,7-tel elosztom, akkor 99%-os pontossággal megkapom a GDP-t, azaz a 3-ik oszlopban szereplő számokat.)

9. ábra A magyar GDP becslése a beruházás és az export volumenével 1991-2011

Forrás : KSH és szakértői becslés

Bankhitelek szerepe a növekedésben. A beruházás sok esetben hitel formájában kerül a vállalatokhoz, meg vizsgáltuk, hogy a GDP két tartóoszlopa (az export és a beruházás) mellett milyen a pénzügyi mélység és a GDP kapcsolata Magyarország és a G7 esetén (hitel/GDP és a GDP kapcsolata), illetve, milyen volt a hitel és a GDP kapcsolata 1960-2009 között? 2. táblázat Hitelintézetek összes eszköze (árfolyam és inflációsúrten, milliárd HUF-ban)

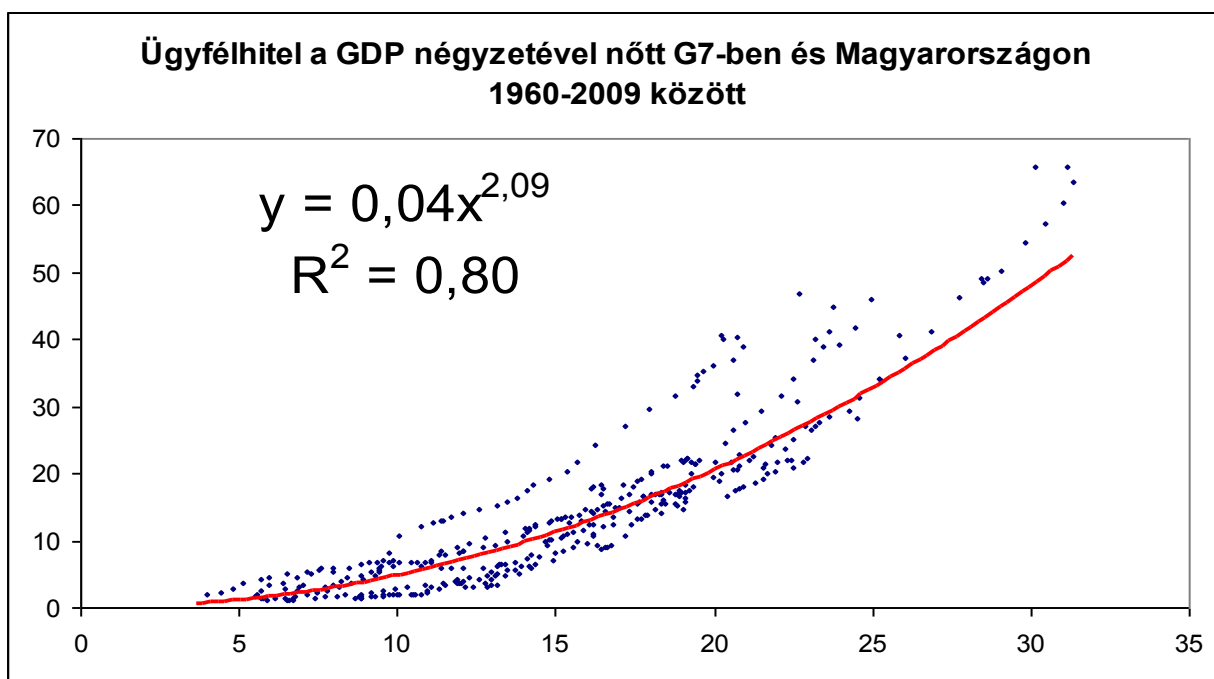
7. táblázat Hitelintézetek összes eszköze (árfolyam és inflációsúrten, milliárd HUF-ban)

HITELINTÉZETEK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pénztár és elsz. számlák	689	612	443	427	628	590	559	624	435	380	396	389
Forgatási célú értékpapírok	580	458	410	769	712	719	929	1420	1663	2653	1933	1891
Befektetési c. v. értékp	740	953	960	1294	1208	1257	1187	1245	1889	1934	2149	2162
Értékpapírok összesen	1320	1411	1370	2063	1920	1977	2116	2664	3552	4587	4083	4053
Jegybanki és bankközi betétek	1528	1430	1335	1181	1433	1869	1992	1346	1404	1437	1261	1354
jegybanki betétek	0	469	581	359	433	1007	884	314	535	288	262	500
bankközi betétek	0	962	754	823	1000	862	1108	1031	869	1148	998	854
Hitelek (nettó állomány)	4323	4701	5638	7233	8229	9448	10671	12212	13499	11839	10653	9303
vállalkozói hitelek	3076	3039	3032	3526	3940	4294	4477	4843	4802	4177	3658	3215
háztartások hitelei	429	635	1077	1909	2349	2908	3440	4103	4850	4501	4329	3706
Vagyoni érdekeltségek	192	147	178	217	202	0	377	390	411	391	371	373
Aktív kamatelhatárolások	117	104	103	155	200	188	172	205	326	280	245	247
Egyéb a. elsz. és eszk.	71	85	130	157	193	207	379	454	620	402	288	459
Saját eszközök	187	158	171	226	260	311	426	463	415	361	349	372
Eszközök összesen	8427	8648	9368	11659	13065	14819	16691	18358	20663	19676	17645	16550

Forrás: PSZAF

Árfolyam és inflációsúrten vizsgálva a hitelintézetek összes eszköze 2011-ben a 2008 évi értéknek 80%-át, a nettó hitelállomány a 69%-át, (ezen belül a vállalkozói hitelállomány a 67%-át, a háztartási hitelállomány 76%-át) teszi ki; 2010-hez képest a csökkenés ennek kb. 1/3-a volt, mivel az összes eszköz 2011-ben a 2010 évinek 94%-át, a hitelek nettó állománya a 87%-át, (ezen belül a vállalkozói hitelek a 88%-át, a háztartási hitelek a 86%-át) teszi ki.

10. ábra A GDP és a pénzügyi mélység kapcsolata 8 országban 50 év alatt

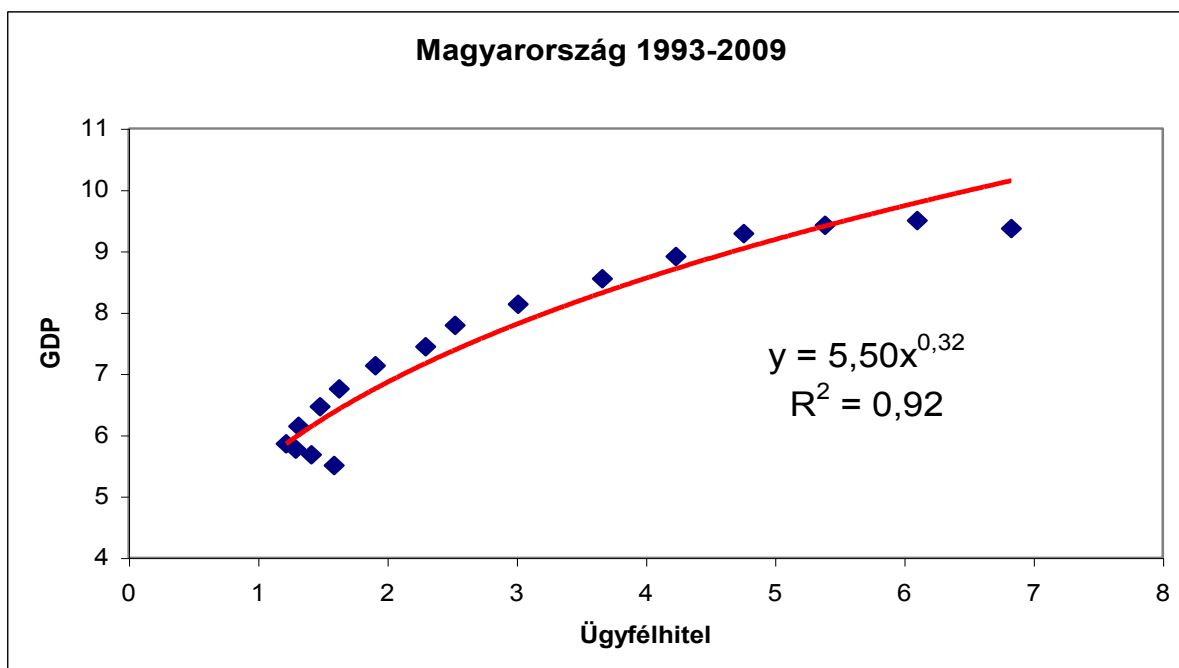

Forrás: Világ bank és szakértői becslés

A magyar adatok szerint az ügyfélhitelek és a GDP közötti kapcsolat 17 év alatt megfelelően stabil volt, hasonló képen, mint a G7 50 éves szakaszán. Ebből következően a magyar bankszektor hitelezési aktivitásának szünetelése (a hitelek reálértéken vett erős zsugorodása) azt jelzi előre, hogy a gazdasági fellendülés kérdése még korántsem megoldott.

11. ábra Magyarország GDP-je és az ügyfélhitelek (ezer mrd UDS-ban) 1993-2009-

Forrás: Világ bank és szakértői becslés

Foglalkoztatottság. A foglalkoztatottság kulcsjelentőségű bármely ország számára, annak gazdasági, társadalmi és politikai vetülete egyaránt fontos. Az USA és az EU fejlettségi különbségét vizsgáló Aghion vezette bizottság 2000 körül annak tudta be, hogy az USA és az EU közötti 30%-os fejlettségbeli különbséget 10-10-10% megoszlásban, hogy az amerikaiak többen dolgoznak, többet dolgoznak, és jobban dolgoznak. Több idős, fiatal és nő dolgozik az USA-ban, míg a középkorú férfiak mindenhol 90% felett dolgoznak. Többet dolgoznak, kevesebb a fizetés szabadság, az állami ünnep, a kereskedelem kötelező zárva tartása, stb... A „jobban” jelenti a fegyelmezettebben, szakszerűbben, és az innovatívabb hozzáállást egyaránt.

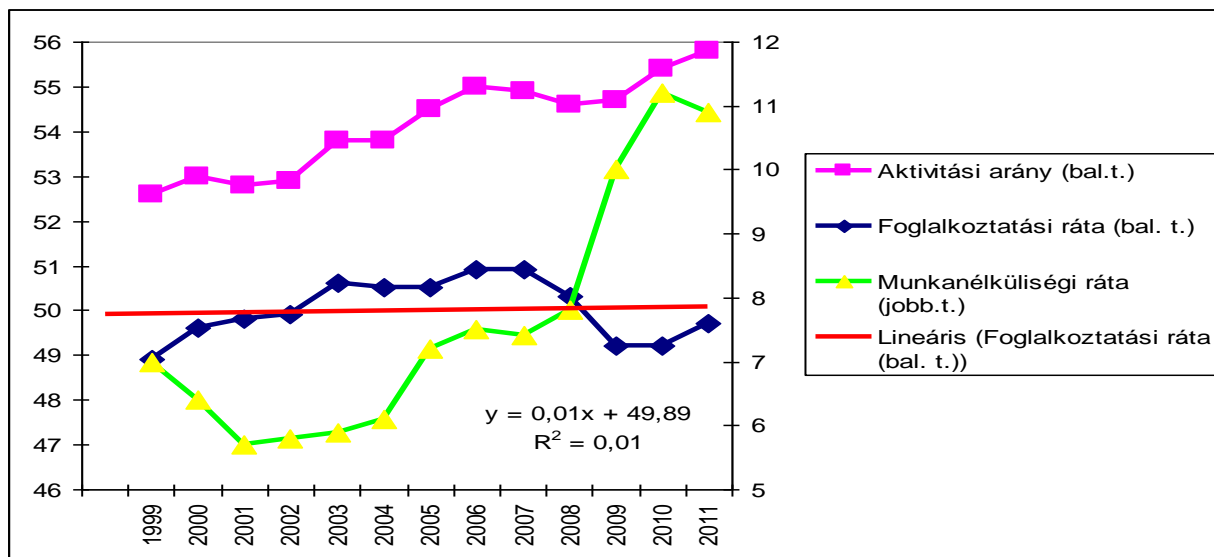
8. táblázat Foglalkoztatottság Magyarországon 1999-2011

Év	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Gazdaságilag aktívak	Gazdaságilag nem aktívak	Ebből: passzív munkanélküliek	15–74 éves népesség
1999	3809	285	4095	3693	110	7788
2000	3856	264	4120	3660	108	7780
2001	3868	234	4102	3670	109	7772
2002	3871	239	4109	3653	118	7762
2003	3922	245	4166	3579	100	7745
2004	3900	253	4153	3568	109	7721
2005	3902	304	4205	3517	111	7723
2006	3930	317	4247	3475	88	7722
2007	3926	312	4238	3481	84	7719
2008	3879	329	4209	3502	88	7710
2009	3782	421	4203	3487	106	7690
2010	3781	475	4256	3430	116	7686
2011	3812	468	4280	3396	131	7676

Forrás: KSH

A táblázatból kitűnik, hogy 2011-ben nagyjából annyi volt a foglalkoztatottak száma (3809 ezer fő), mint 1999-ben, a 15-74 éves korú népesség száma nagyjából 100 ezer fővel csökkent, vagyis 12 év alatt a gazdaságilag nem aktívak száma úgy csökkent 300 ezer fővel, hogy a munkanélküliek száma közel 200 ezer fővel gyarapodott. 12 év alatt tehát 100 ezerrel kevesebben születtek, haltak meg vagy öregedtek ki, a magyar aktivitási ráta csak és kizárólag a munkanélküliek számának emelkedéséből származik.

12. ábra Foglalkoztatási, aktivitási és munkanélküliségi ráta 1999-2012

Forrás: KSH

A magyar foglalkoztatási ráta trendje 12 év alatt vízszintes vonal 50%-nál, a munkaképes korú népességnek éppen a fele nem dolgozik, ezen belül 2003-2008 között valamelyest (1 %-ponttal) jobb volt a helyzet az átlagosnál, előtte és utána ugyanennyivel rosszabb. Nézzük meg a nemzetközi helyzetet, itt a 15-64 évesek 2000-2010 közötti foglalkoztatását és a 2000-2008 közötti átlagos egy főre eső GDP-jüket vetjük össze.

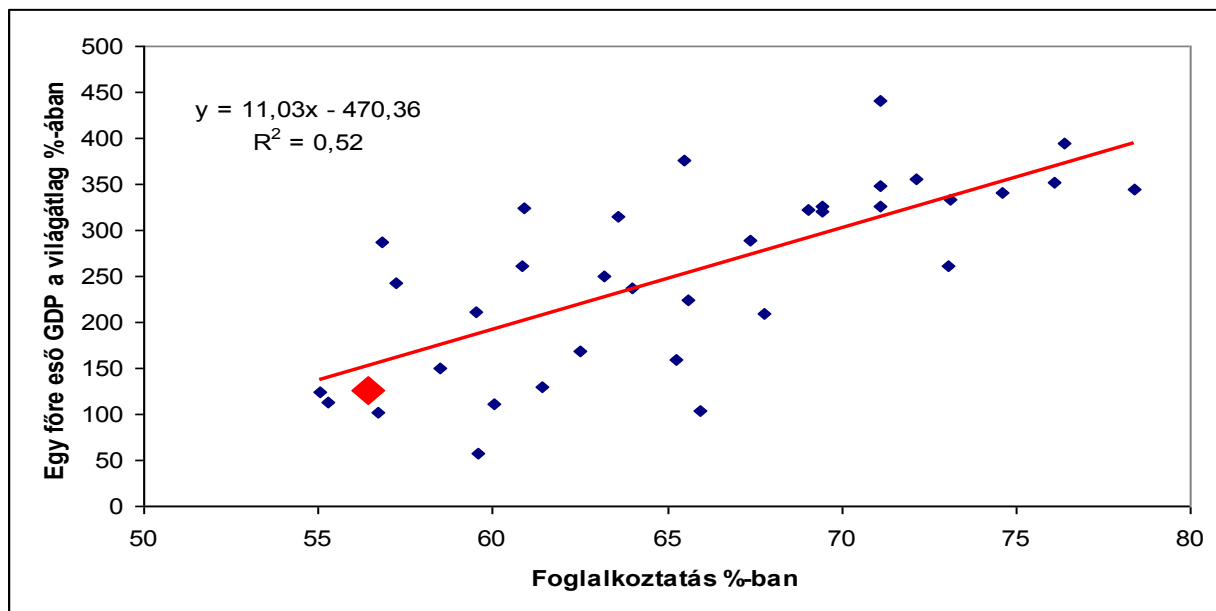
9. táblázat Foglalkoztatottság és egy főre eső GDP

Ország	15-64 évesek foglalkoztatottsága	egy főre eső GDP, világtálag=100	GDP nyereség a trendhez képest
	2000-2010	2000-2008	
Ausztria	69	325	10%
Belgium	61	325	61%
Bulgária	57	102	-34%
Csehország	65	159	-36%
Dánia	76	351	-5%
Egyesült Királyság	71	326	4%
Észtország	64	237	1%
Finnország	69	323	11%
Franciaország	64	315	37%
Görögország	60	210	13%
Hollandia	75	340	-4%
Írország	65	376	50%
Lengyelország	55	124	-9%

Lettország	62	168	-23%
Litvánia	61	129	-38%
Magyarország	56	125	-18%
Németország	67	290	6%
Olaszország	57	287	83%
Portugália	68	209	-25%
Románia	60	57	-70%
Spanyolország	61	262	30%
Svédország	73	333	-1%
Szlovákia	58	149	-14%
Szlovénia	66	224	-11%
Horvátország	55	113	-19%
Norvégia	76	395	6%
Oroszországa	66	103	-60%
Svájc	78	344	-13%
Izrael	57	242	50%
Japán	69	320	8%
Koreai Köztársaság	63	251	11%
Egyesült Államok	71	441	40%
Kanada	72	355	9%
Mexikó	60	111	-42%
Ausztrália	71	349	11%
Új-Zéland	73	262	-22%

Forrás: KSH és Maddison

13. ábra Foglalkoztatottság és egy főre eső GDP

Forrás: KSH és Maddison

A kép érdekes, bár a korreláció csak közepes, az látható, hogy azok az országok élvezhetik a magas GDP előnyeiket, ahol magas a foglalkoztatottság. Magyarország a nagy vörös rombusz, csaknem leesik a képről, annyira kicsi a foglalkoztatottsága. Nála rosszabb helyzetben Horvátország és Lengyelország volt. Magyarország fejlettsége a trendnek megfelelő, olyan szegény amilyen kevesen dolgoznak, vagy

fordítva olyan kevesen dolgoznak, amilyen szegények. A táblázat jobb oszlopában feltüntettük, hogy a trendhez képest melyik ország hány százalékot nyert vagy veszített. Magyarország 18%-ot veszített ahhoz képest, mint ha a trenden lett volna, azaz ahhoz képest többet is dolgoztak, mint amilyen eredményt elértek. A poszt-szocialista országok mind így jártak. A PIIGS országok (Portugália kivételével) a nyertesek között voltak.

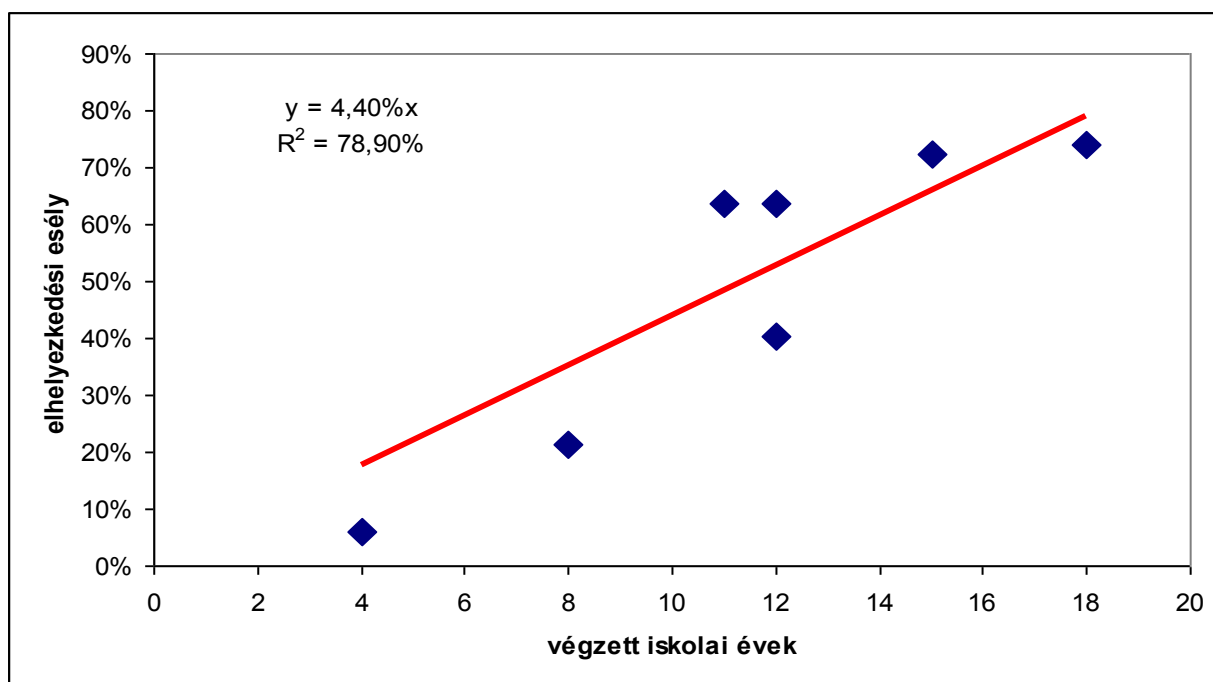
Mely országokban 70% feletti a foglalkoztatottság? Ez részben az ún. Offshoots országok (USA, Kanada, Ausztrália, Új-Zéland), másfelől a skandináv országok (Svédország, Dánia, Finnország (69%), Norvégia) és néhány további protestáns ország: Hollandia, U.K. Svájc mellett Ausztria és Japán. Az alsó harmadban találhatóak a mediterránok (Olaszország, Spanyolország, Görögország) és a poszt-szocialisták nagyobbik része (Magyarország, Románia, Bulgária, Szlovákia, Horvátország, Lengyelország, Litvánia), meglepetésre a középső részben találjuk Németország mellett Oroszországot, valamint kevésbé meglepően Csehországot, Szlovéniát, Észtországot.

10. táblázat Foglalkoztatottsági esélyek Magyarországon az iskolai végzettség függvényében 2007-2011

		8 általános iskolánál kevesebb	Általános iskola 8. osztálya	Szakiskola és szakmunkás képző	Gimnázium	Egyéb érettségi	Főiskol a	Egyetem	Össze n
2007.	J–M	4%	22%	68%	42%	66%	74%	74%	51%
	Á–Jú	5%	22%	68%	42%	67%	74%	74%	51%
	Jl–Sz	6%	23%	68%	42%	66%	73%	75%	51%
	O–D	5%	22%	67%	41%	65%	73%	76%	51%
2008.	J–M	5%	22%	65%	40%	65%	72%	75%	50%
	Á–Jú	5%	22%	65%	40%	65%	73%	76%	50%
	Jl–Sz	5%	23%	66%	41%	65%	73%	76%	51%
	O–D	5%	22%	65%	41%	65%	73%	74%	50%
2009.	J–M	4%	20%	62%	39%	64%	72%	74%	49%
	Á–Jú	6%	21%	63%	41%	64%	72%	74%	49%
	Jl–Sz	6%	21%	63%	41%	62%	72%	72%	49%
	O–D	6%	21%	63%	40%	63%	71%	72%	49%
2010.	J–M	6%	20%	61%	39%	62%	72%	72%	48%
	Á–Jú	8%	21%	62%	39%	62%	72%	73%	49%
	Jl–Sz	9%	22%	63%	40%	62%	71%	72%	50%
	O–D	8%	21%	62%	39%	62%	71%	73%	50%
2011.	J–M	5%	19%	60%	39%	62%	71%	73%	49%
	Á–Jú	7%	21%	61%	40%	62%	72%	75%	50%
	Jl–Sz	8%	22%	62%	41%	62%	72%	74%	50%
	O–D	7%	21%	62%	40%	62%	71%	74%	50%

Forrás: KSH

14. ábra Elhelyezkedési esélyek a végzett iskolaévek függvényében 2007-2011

Forrás: KSH

Az alacsony foglalkoztatottság egyik összetevőjét látjuk a táblázatban, aki nem végezte el a nyolc osztályt ott átlagosan minden 20-ik és 10-ik ember kap munkát, aki nyolc osztályt végzett, ott minden 5-ik és 4-ik, a szakiskolát szakmunkásképzőt végzetek esetén 3-ból 2-en jutnak munkához, érettségizetteknek általában fele-fele az arány, végül a főiskolát és egyetemet végzetek esetén 4-ből 3-nak jut munka. Az ábra tömören mutatja, hogy minden évnyi tanulással 4,4%-kal nőnek az elhelyezkedési esélyek. (Ha a PHD-s végzettséget 21 évnyi tanulásnak tekintenénk, akkor az ábra szerint kb. 97%-os esélye lenne a fokozatot elérőknek a mai magyar munkapiacra.)

11. táblázat Alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete a nemzetgazdaságban

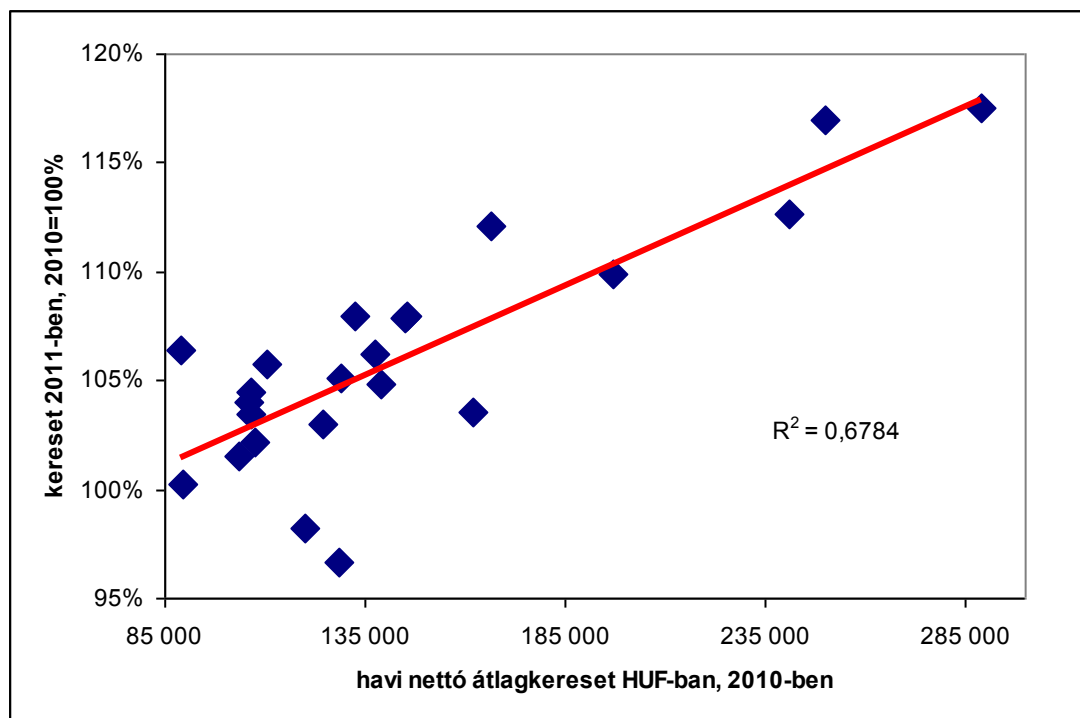
	HUF és %	2008.	2009.	2010.	2011.	2011/2010
Nemzetgazdaság összesen		121 969	124 116	132 604	141 127	106%
Ebből:	versenyszféra	119 054	124 308	133 764	144 447	108%
	költségvetés	130 849	124 998	131 627	134 323	102%

Forrás: KSH

A foglalkoztatottak havi nettó átlagkeresete 6%-kal emelkedett nominálisan 2011-ben, ez nagyjából akkora reálemelkedést mutat, mint a GDP emelkedése volt ugyanakkor. A versenyszférában ismét gyorsabban (8%) nőttek a keresetek, mint a költségvetési szférában (2%), ahol a reálkeresetek így kb. 2%-kal csökkentek. A két szféra versenyében 2008-ban még a költségvetés vezetett havi 10 ezer HUF-fal, 2011-ben a versenyszférában lehet 10 ezer HUF-fal többet keresni. 2011-ben az ágazati keresetek differenciálódtak, azok az ágazatok magasabb keresetnövekedést értek el, ahol a 2010 évi bázis is magas volt. Néhány ágazatban (oktatás, humán egészségügy) nominálisan is csökkentek a nem túl magas fizetések, míg a sereghajtó építőiparban a keresetek

nominálisan 2%-kal nőttek. Az ábra jobb felső sarkában találjuk a tudomány, a villamos-energia, az információ és kommunikáció valamint a biztosítás és pénzügyek ágazatainak kereseteit és keresetnövekedését.

15. ábra Havi nettó átlagkereset 2010-ben és keresetdinamika 2011-ben ágazonként

Forrás: KSH

ÁGAZATOK

Mezőgazdaság. A mezőgazdasági termékek értékesítésének, felvásárlásának előző évihez képesti volumenindexei szerények, összességében stagnáltak (+0,2%), ezen belül a növénytermesztés 6,7%-kal csökkent, az állatok és állati termékek felvásárlása 5,5%-kal emelkedett. A mezőgazdasági GDP kb. 30%-kal emelkedett 2011-ben.

12. táblázat. A mezőgazdasági termékek értékesítésének, (felvásárlásának) előző volumenindexei (előző év=100)

	Növény- termesz- tési és kertészeti termékek	Ebből				Élő állatok és állati termékek	Ebből		Mezőgazdas ági termékek összesen
		gabona- félék	ipari növények	zöldség	gyümölcs		élő állatok	állati termékek	
2008.	108,8	121,4	66,8	90,0	192,8	96,0	93,2	103,0	101,5
2009.	106,9	115,7	104,8	88,9	97,4	90,3	90,9	89,0	99,7
2010.	75,6	79,9	73,1	62,2	64,1	96,8	100,7	88,4	85,7
2011.	93,7	87,7	100,2	116,4	73,6	105,5	104,8	107,5	100,2

Forrás: KSH

Ipar Az ipar 2011-ben az előző évhez képest 5,4%-kal növelte termelését, 1,5%-kal értékesítését, 7,6%-kal exportcélú és –5,1%-kal hazai célú termelését. Változik a kép, ha nem év/év alapon, hanem hosszabb távon (2005=100) vizsgálódunk.

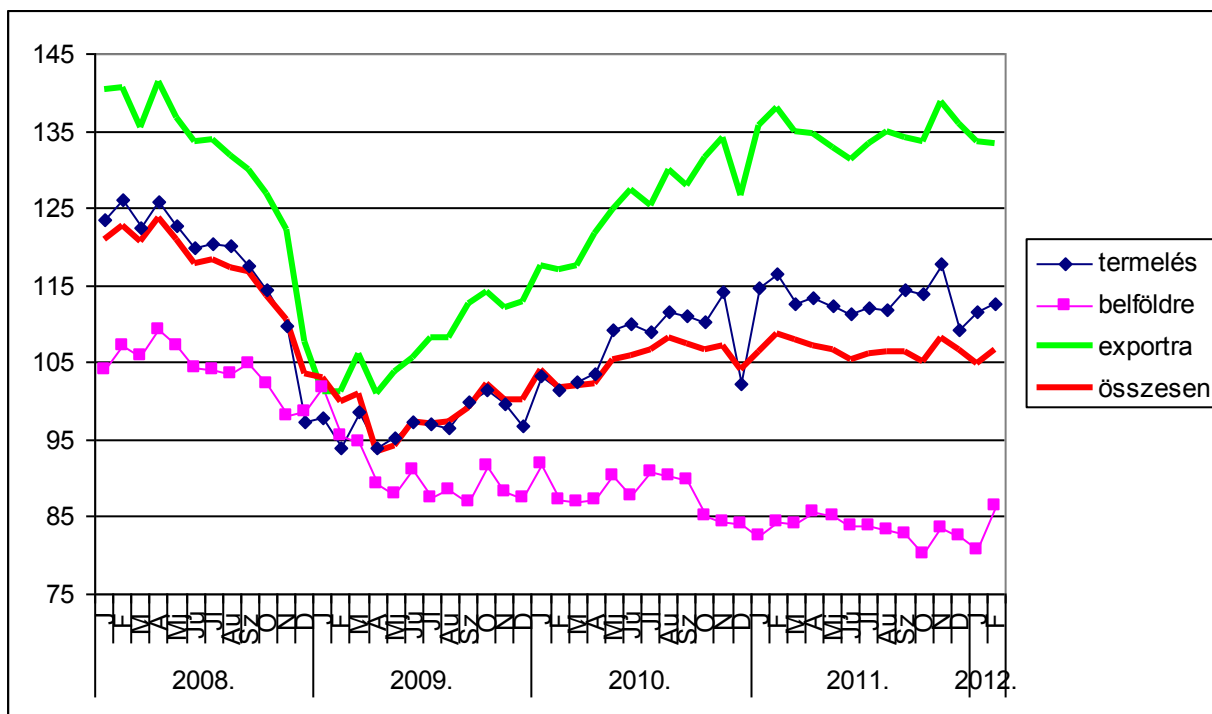
13. táblázat. Az ipari termelés és értékesítés volumenindexei, előző év=100

	Termelés	Értékesítés		
		belföldre	exportra	összesen
2008.	100,0	99,4	100,1	99,8
2009.	82,2	87,5	81,2	84,3
2010.	110,6	97,0	116,9	106,6
2011.	105,4	94,9	107,6	101,5

Forrás: KSH

2010 végén az ipar összes értékesítése 2005 átlagának 104%-a volt (épp úgy mint 2010 januárjában) ez az év során lényegében nem mozdult, talán 105-108 között ingadozott. Az ipari értékesítés nagyjából a hat évvel azelőtti szinten van, évente átlagosan 1-1%-kal növekedett. Az ipari export gyorsan nőtt 2009 eleji 101,3%-ról 2011 elején 135,7%-ra emelkedett, majd az folyamán ez az érték körül ciklizált, tovább nem nőtt, ez jellemző a 2012 évi adatokra is. Ennek az ellenkezőjét mutatta a belföldi célú termelés, ami 2008 elejétől 2011 elejéig összesen 20%-pontot csökkent, majd 2011-ben a januári szint körül maradt decemberben is, azaz a belföldi célú termelés lényegében nem csökkent.

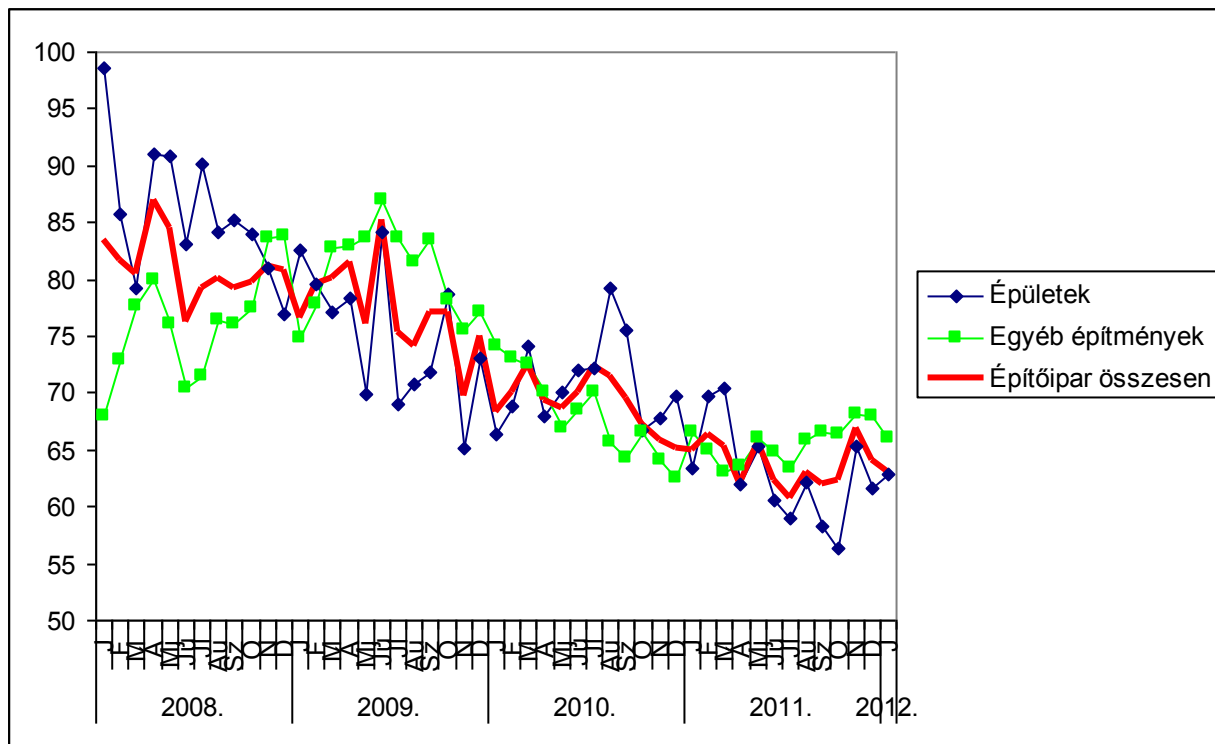
16. ábra Az ipari termelés és értékesítés volumenindexei 2005=100

Forrás: KSH

Építőipar. Az építőipar sok évig tartó zsugorodás után 2011-ben talán megkapaszkodott a 7 évvel korábbi szint 2/3-án.

17. ábra Építőipar volumenindexei 2005=100

Forrás: KSH

14. táblázat Építőipar termelés volumenindexei, előző év = 100

	Épületek építése ágazat	Egyéb építmények építése ágazat	Speciális szaképítés ágazat	Építőipar összesen
2008.	96,6	82,6	102,2	95,0
2009.	96,6	115,6	84,6	95,7
2010.	91,4	77,6	96,9	89,6
2011.	85,8	100,7	91,2	92,2

Forrás: KSH

Az év/év alapú táblázat egyelőre még jelentős zsugorodást (7,8%) mutat 2011-re, de a 2005. évi adatokhoz képest bemutatott ábra már arra utal, hogy az építőipar is elérhette mélypontját.

Termelési oldalról a 2011. évi 1,7%-os GDP emelkedés ágazati összetevői=> mezőgazdaság: 0,9 %, + ipar 1,3 %, + építőipar -0,3 %, +szolgáltatások -0,3 %, +termékdók egyenlege 0,1 % =1,7%.